

СТАНОВИЩЕ

от

проф. Гертана Георгиева Петрова, дм

катедра по Сестрински грижи, Факултет обществено здраве, Медицински университет – Пловдив

Член на научно жури, определено със заповед на Ректора на МУ-Плевен № 3377/26.11.2024г и решение на Академичния съвет Протокол №40 /25.11.2024г.

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“

Тема: ЗДРАВНИ ГРИЖИ ПРИ ПАЦИЕНТИ НА ХЕМОДИАЛИЗА С ТУНЕЛИЗИРАН КАТЕТЪР-МЕДИЦИНСКИ, СОЦИАЛНИ И ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ;

Автор: **Ваня Тодорова Василева;**

Професионално направление: 7. 4. Обществено здраве;

Докторска програма: „Управление на здравните грижи“;

Форма на докторантурата: Докторант в самостоятелна форма на обучение в катедра „Социална медицина и здравен мениджмънт“, Факултет обществено здраве при МУ-Плевен;

Научни ръководители: доц. д-р Стела Людмилава Георгиева, дм

проф. д-р Бисер Кирилов Борисов, дм

I. Общо представяне на процедурата и докторанта:

Представеният комплект материали на електронен носител е в съответствие с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ – Плевен и включва следните документи:

1. Заповед на Ректора на МУ – Плевен за назначаване на научно жури в състав от 5 хабилитирани лица - №3377/26.11.2024г.;
2. дисертационен труд и автореферат в електронен формат;
3. Европейски формат автобиография;
4. авторска справка за съответствие с МНИ;
5. копия от дипломи на образователно-квалификационна степен „Магистър“;
6. списък на участия в научноизследователски проект, научни форуми и списък на пълнотекстови публикации;

7. сканирани публикации по дисертацията в пълен текст;
8. заповед на Ректора, за отчисляване с право на защита;
9. протокол и конспект от докторантски минимум;
10. протоколи от катедрени съвети с предложение за апробация и апробация;
11. заповед за отчисляване.

Докторантът Ваня Тодорова Василева е отчислена с право на защита със заповед на Ректора на МУ-Плевен № 1975/17.07.2024г. Процедурата за придобиване на ОНС „доктор“ в МУ-Плевен е спазена и съобразена с нормативните документи.

Във връзка с дисертационният труд, докторанта е приложил 3 научни публикации, отпечатани в пълен текст, едната от които в списание Journal of IMAV, което се индексира в Web of Science. Бих искала да отбележа, че на две от публикациите, докторанта е първи автор.

Освен пълнотекстовите публикации по темата на дисертационния труд, докторанта е изнесъл 3 съобщения на Национални научни форуми и е взел участие в 1 научно изследователски проект, всички свързани с темата на дисертационното проучване.

Бих искала да отбележа и това, че изявите на научни форуми и пълнотекстовите публикации са равномерно разпределени през годините на преподавателска дейност и най-вече през времето, в което докторанта разработва дисертационното си проучване.

Всички представени документи са пригледни, подписани собственоръчно от докторанта и подредени много добре.

II. Кратки биографични данни за докторанта:

Докторант Ваня Тодорова Василева е родена на 15. 03. 1972г. През 1991г. завършва Институт за подготовка на здравни кадри „д-р Пейо Бешев“ с квалификация „медицинска сестра-общ профил“, през 1993г. придобива полувисше образование в ПМИ гр. Плевен. През 1999г. завършва Магистърска степен по специалност „Административен и здравен мениджмънт“ във Великотърновски Университет „Св. св. Кирил и Методий“. През 2008г. придобива специалност „Болнична хигиена-превенция и контрол на инфекциите“ НЦЗПБ-София. През 2012г. завършва втора магистърска степен по „Управление на здравните“ грижи в МУ-Плевен.

През по-голямата част от кариерата си от 1994г. е работила в УМБАЛ Плевен в клиника по нефрология и диализа като медицинска сестра и МУ-Плевен, Факултет здравни грижи, катедра по Сестрински хирургични грижи като асистент и преподавател в момента.

III. Актуалност на тематиката и познаване на проблема

Дисертационният труд е оформен в четири глави, публикации и участия по темата на дисертационния труд, библиография и приложения. Изложен общо на 201 страници и е онагледен с 11 таблици, 48 фигури, 6 фотоса и 6 приложения. Библиографската справка съдържа 218 източника, от които 77 на кирилица, 141 на латиница.

Темата, която докторант **Ваня Годорова Василева** е избрала е изключително актуална. Много добрата и образователна и професионална подготовка, позволява да проведе, задълбочено изследване върху съвременните аспекти на здравните грижи при пациенти с тунелизиран катетър, като очертае основните приоритети и проблеми пред тази група пациенти.

Авторът показва добра осведоменост по разглеждания проблем, а също и по граничните му области.

Въведение – в рамките на 3 страници, докторантът умело ни въвежда към разглеждания проблем.

Литературният обзор е разработен в 60 страници, оформен и структуриран добре. От литературният обзор проличава не само много добрата информираност на докторанта, но и точност и адекватност към разглежданата проблематика. Добро впечатление създава, това че авторът разяснява терминологично-понятийния апарат. Докторантът разглежда последователно: Социалната значимост на хроничните неинфекциозни заболявания и ХБН, честотата на разпространение, смъртността, преждевременна смърт и инвалидизация, социална вградимост и работоспособност, както и икономическа стойност и достъп до ресурси. Извършен е паралел при разглеждането на лечението на бъбречните заболявания преди откриване на хемодиализата и след изобретяването и утвърждаването на хемодиализата като метод на лечение на ХБН. Интересно са представени възникването на клиничната диализа, историята на съдовия достъп за хемодиализа, физикохимичните и технологични аспекти на извънбъбречните методи за очистване на кръвта, диализните разтвори, като е поставен акцент на лечението с хемодиализа в България и развитието на здравните грижи на пациенти на хемодиализно лечение. Докторантът описва задълбочено, характеристиките на пациент провеждащ хемодиализа и ролята на медицинската сестра и сестринството в хемодиализните структури в България. Важно място е отделено на съдовият достъп за хемодиализа, като е представен *алгоритъм за работа, възможни усложнения и инфекции, което само по себе си подчертава практическия характер на настоящия дисертационен труд.*

Добро впечатление създават, представените в синтезиран вид 7 извода, в края на литературния обзор, които са с висока степен на информативност.

Прави впечатление прецизното разработване на *втора глава: Цел, задачи и методология на проучването.* В тази глава работната хипотеза, очертаваща три аспекта от работата е поставена много добре и служи като база за успешното разработване на цялостното дисертационно проучване. Целта - ясно, точно и прецизно формулирана. За реализиране на целта са посочени оптимален брой задачи - 6. Предметът и обектът на проучването, неговите признаци и единици са точно и ясно формулирани. Прави впечатление, *обема на проучването - обхванати са общо 43 медицински сестри, 22 лекари и 84 пациенти.* Приложени са адекватни методи на изследването.

IV. Характеристики и оценка на дисертационния труд

Трета глава: Резултати и обсъждане, определям като особено ценна и с най-голяма тежест и принос за облика на цялостното дисертационно проучване. Собственото прочуване на докторант **Ваня Тодорова Василева** се основава на резултати получени от *разработени за целта авторски анкетни карти, за лекари и медицински сестри*.

Посредством *разработен въпросник е проведено полуструктурирано интервю* на пациенти и последващо обучение на пациенти. *Разработен е дневник за самонаблюдение* на пациентите. Получените резултати и тяхното обсъждане, отговарят в пълна степен на заложената работна хипотеза, която с цел по-голяма прецизност е представена като три отделни работни хипотези. Целта и задачите също кореспондират пряко с направените изводи. *Авторът разработва под контрола на научните си ръководители обучение на пациенти за провеждане на самонаблюдение, което е от изключително значение за повишаване качеството на живот при хронично болни*.

V. Глава четвърта: Изводи, препоръки и приноси. Изведени са 7 значими извода, отправени са препоръки към ръководители на лечебните заведения, към МЗ и МОН. Формулирани са по 2 приноса с теоретично-познавателен и практично-приложен характер. Добре формулираните изводи, подчертават **значимост на разработката за науката и практиката**.

VI. Лично участие на докторанта: Представеният дисертационен труд е изцяло изпълнен от автора. *В извадката са включени 7 диализни центъра в различни градове. Всички те са посетени на място от докторанта, разяснена е целта на изследването на представители на ръководството и е получено писмено съгласие за провеждането му*.

Имах възможност да се запозная и с представените от докторанта публикации и участия в научни форуми по темата на дисертационното проучване. Представените публикации и изнесените научни съобщения, както и сумарния брой точки, далеч надхвърлят необходимите МНИ за защита на дисертационен труд по професионално направление 7.4. Обществено здраве и научна специалност „Управление на здравните грижи“.

Лични впечатления, както и критични бележки: Нямам

VII. Автореферат: Авторефератът е в обем от 62 страници и отговаря на изискванията за изготвяне на такъв вид труд. Съдържанието и оформлението му, създават пълна представа за цялостния дисертационен труд.

В заключение бих изразила моето убеждение, че представеният дисертационен труд притежава всички необходими качества за подобен род труд. Цялостното проучване е извършено точно и прецизно. Анализът на данните е направен коректно.

Трудът е лично дело на дисертанта и показва, че авторът има качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

В качеството си на член на научно жури имах възможност да се запозная в детайли с дисертационния труд, автореферата и публикациите по темата на дисертационното поручване. Бих искала да отбележа, че всички те, напълно отговарят на изискванията на ЗРАС и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ - Плевен. От тази си позиция си позволявам да предложа на членовете на научното жури да оценят по достойнство тази научна разработка.

Всички представени по-горе факти ми дават основание убедено да дам своята **положителна оценка** и да предложа на уважаемото научното жури **ДА ГЛАСУВА С ПОЛОЖИТЕЛЕН ВОТ** и да присъди образователна и научна степен „**ДОКТОР**“ на **Ваня Тодорова Василева**, по научна специалност „Управление на здравните грижи“ в Професионално направление: 7.4. Обществено здраве, от област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт.

06.01.2025г.

гр. Пловдив

Изготвил становището: **На основание чл. 59 от ЗЗЛД**

(проф. Гергана Петрова, дм)

DIALOGUE PLUS LTD

CONFERENCE INTERPRETERS, TRANSLATORS,
INFORMATION SPECIALISTS

OFFICE: 1000 Sofia, 22 Venelin Str., Tel.: (+359 2) 980 54 46

Fax:(+359 2)986 28 51 E-mail: dialog@dialog-bg.com, www.dialog-bg.com

Translation from Bulgarian

OPINION

by

Prof. Gergana Georgieva Petrova, MD

Department of Nursing, Faculty of Public Health, Medical University – Plovdiv

Member of the scientific jury, appointed by order of the Rector of the Medical University-Pleven No. 3377/26.11.2024 and decision of the Academic Council Protocol No. 40 /25.11.2024.

of a dissertation for the award of the educational and scientific degree "DOCTOR"

Topic: HEALTHCARE FOR PATIENTS ON HEMODIALYSIS WITH A TUNNELED CATHETER - MEDICAL, SOCIAL AND ECONOMIC ASPECTS;

Author: **Vanya Todorova Vasileva;**

Professional field: 7. 4. Public Health;

Doctoral program: "Health Care Management";

Form of doctoral studies: Doctoral student in an independent form of study at the Department of Social Medicine and Health Management, Faculty of Public Health at MU-Pleven;

Scientific supervisors: Assoc. Prof. Stela Lyudmilova Georgieva, MD,PhD

Prof. Biser Kirilov Borisov, MD,PhD

I. General presentation of the procedure and the doctoral student:

The presented set of materials on an electronic medium is in accordance with the Regulations on the terms and conditions for acquiring scientific degrees and occupying academic positions at the Medical University - Pleven and includes the following documents:

1. Order of the Rector of MU - Pleven for the appointment of a scientific jury consisting of 5 habilitated persons - *No. 3377/26.11.2024*;
2. dissertation and abstract in electronic format;
3. European format CV;
4. author's statement for compliance with the minimum national requirements;
5. copies of diplomas of the educational and qualification degree "Master";

6. list of participation in a research project, scientific forums and a list of full-text publications;
7. scanned publications on the dissertation in full text;
8. order of the Rector to deregister with the right to defend;
9. protocol and outline of the doctoral minimum;
10. protocols of departmental councils with a proposal for approval and approval;
11. order for deregistration.

The doctoral student Vanya Todorova Vasileva was deregistered with the right to defend by order of the Rector of the Medical University-Pleven No. 1975/17.07.2024. The procedure for acquiring the educational and scientific degree "doctor" at the Medical University-Pleven has been complied with and in accordance with the regulatory documents.

In connection with the dissertation, the doctoral student has attached 3 scientific publications, printed in full text, one of which in the Journal of IMAB, which is indexed in the Web of Science. I would like to note that in two of the publications, the doctoral student is the first author.

In addition to the full-text publications on the topic of the dissertation, the doctoral student has made 3 presentations at National Scientific Forums and has participated in 1 scientific research project, all related to the topic of the dissertation research.

I would also like to note that appearances at scientific forums and full-text publications are evenly distributed throughout the years of lecturer's activity and especially during the time in which the doctoral student is developing her dissertation research.

All submitted documents are presentable, signed by the doctoral student and very well arranged.

II. II. Brief biographical data about the doctoral student:

Doctoral student Vanya Todorova Vasileva was born on 15.03.1972. In 1991, she graduated from Dr. Peyo Beshev Institute for Healthcare Training with the qualification "general nurse", in 1993 she acquired a higher education at the Medical College Pleven. In 1999, she graduated with a Master's degree in "Administrative and Health Management" at the St. Cyril and St Methodius Veliko Tarnovo University. In 2008, she acquired a specialty in "Hospital Hygiene - Prevention and Control of Infections" at the National Center for Infectious and Parasitic Diseases-Sofia. In 2012, she graduated with a second Master's degree in "Healthcare Management" at the Medical University of Pleven.

For most of her career since 1994 she has worked at the University Hospital Pleven in the Nephrology and Dialysis Clinic as a nurse and currently at the Medical University of Pleven, Faculty of Health Care, Department of Surgical Nursing as an assistant and lecturer.

III. Relevance of the topic and knowledge of the problem

The dissertation is structured in four chapters, publications and contributions on the topic of the dissertation, bibliography and appendices. It is presented on a total of 201 pages and is illustrated with 11 tables, 48 figures, 6 photos and 6 appendices. The bibliographic reference contains 218 sources, of which 77 in Cyrillic, 141 in Latin.

The topic that doctoral student **Vanya Todorova Vasileva** has chosen is extremely relevant. The very good educational and professional preparation allows her to conduct an in-depth study on the contemporary aspects of health care for patients with tunneled catheters, outlining the main priorities and problems facing this group of patients.

The author presents good awareness of the problem under consideration, as well as its border areas.

Introduction – within 3 pages, the doctoral student skillfully introduces us to the problem under consideration.

The literature review is developed in 60 pages, well-designed and structured. The literature review shows not only the very good information of the doctoral student, but also accuracy and adequacy to the issue under consideration. A good impression is created by the fact that the author explains the terminological and conceptual apparatus. The doctoral student examines sequentially: The social significance of chronic non-communicable diseases and CKD, the frequency of spread, mortality, premature death and disability, social integration and work capacity, as well as economic value and access to resources. A parallel is drawn in examining the treatment of kidney diseases before the discovery of hemodialysis and after the invention and establishment of hemodialysis as a method of treating CKD. The emergence of clinical dialysis, the history of vascular access for hemodialysis, the physicochemical and technological aspects of extrarenal blood purification methods, dialysis solutions are presented in an interesting way, with an emphasis on hemodialysis treatment in Bulgaria and the development of health care for patients on hemodialysis treatment. The doctoral student describes in depth the characteristics of a patient undergoing hemodialysis and the role of the nurse and nursing in hemodialysis structures in Bulgaria. An important place is devoted to vascular access for hemodialysis, *with an algorithm for work, possible complications and infections being presented, which in itself emphasizes the practical nature of the present dissertation work.*

A good impression is made by the 7 conclusions presented in a synthesized form at the end of the literature review, which are highly informative.

The precise development of *the second chapter: Purpose, tasks and methodology of the study* is impressive. In this chapter, the working hypothesis, outlining three aspects of the work, is set very well and serves as a basis for the successful development of the entire dissertation research. The goal - clearly, accurately and precisely formulated. To achieve the goal, an optimal number of tasks are indicated - 6. The subject and object of the study, its signs and units are precisely and clearly formulated. ***The volume of the study is impressive - a total of 43 nurses, 22 doctors and 84 patients were covered.*** Adequate research methods were applied.

IV. Characteristics and evaluation of the dissertation work

Third chapter: Results and discussion, I define as particularly valuable and with the greatest weight and contribution to the appearance of the overall dissertation research. The own research of doctoral student **Vanya Todorova Vasileva** is based on results *obtained from author's questionnaires developed for the purpose, for doctors and nurses.*

A semi-structured interview of patients and subsequent training of patients was conducted using a developed questionnaire. A Self-Monitoring Diary for Patients was developed. The results obtained and their discussion fully correspond to the working hypothesis, which for the purpose of greater precision is presented as three separate working hypotheses. The goal and tasks also correspond directly to the conclusions made. The author develops, under the supervision of her scientific supervisors, training of patients to conduct self-monitoring, which is of utmost importance for improving the quality of life of chronically ill patients.

V. Fourth chapter: Conclusions, recommendations and contributions. 7 significant conclusions have been drawn, recommendations have been made to heads of medical institutions, to the Ministry of Health and the Ministry of Education. 2 contributions have been formulated with a theoretical-cognitive and practical-applied nature. The well-formulated conclusions emphasize the **significance of the work for science and practice.**

VI. Personal participation of the doctoral student: The presented dissertation work is entirely completed by the author. *The sample includes 7 dialysis centers in different cities. All of them were visited on site by the doctoral student, the purpose of the study was explained to representatives of the management and written consent for its conduct was obtained.*

I also had the opportunity to familiarize myself with the publications and participation in scientific forums on the topic of the dissertation research presented by the doctoral student. The publications presented and the scientific communications delivered, as well as the total number of points, far exceed the required minimum national requirements for the defense of a dissertation work in the professional field 7.4. Public Health and the scientific specialty "Health Care Management".

Personal impressions, as well as critical remarks: I have none.

VII. Abstract: The abstract is 62 pages long and meets the requirements for preparing such a work. Its content and layout create a complete picture of the entire dissertation work.

In conclusion, I would like to express my belief that the presented dissertation work possesses all the necessary qualities for such a work. The overall research has been carried out accurately and precisely. The data analysis has been done correctly. The work is the personal work of the dissertation candidate and shows that the author has the qualities and skills to independently conduct scientific research.

As a member of the scientific jury, I had the opportunity to familiarize myself in detail with the dissertation work, the abstract and the publications on the topic of the dissertation assignment. I would like to note that all of them fully meet the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff and the Regulations on the Terms and Procedure for Acquiring Scientific Degrees and Holding Academic Positions at MU - Pleven. From this position, I would like to suggest to the members of the scientific jury that they evaluate this scientific work on its merits.

All the facts presented above give me reason to confidently give my **positive assessment** and to propose to the esteemed scientific jury **TO VOTE WITH A POSITIVE VOTE** and to award the educational and scientific degree "**DOCTOR**" to **Vanya Todorova**

Vasileva, in the scientific specialty "Healthcare Management" in the Professional field: 7.4. Public Health, from the field of higher education 7. Health and Sports.

06.01.2025

The opinion was prepared by:

Plovdiv

(Prof. Gergana Petrova, MD)

I, Miroslava Delcheva Delcheva, hereby certify that this is a true and correct translation that I have made from Bulgarian into English of the attached document, namely: Opinion. The translation contains five (5) pages.

Translator:

Miroslava Delcheva

